

POROVNANIE VYBRANÝCH USTANOVENÍ VŠEOBECNÝCH ČASTÍ REKODIFIKOVANÝCH TRESTNÝCH ZÁKONOV ČR A SR

DARINA MAŠĽANYOVÁ

Právnická fakulta Trnavské univerzity v Trnavě

Abstract in original language

Autorka sa vo svojom príspevku zaoberá komparáciou vybraných ustanovení všeobecných častí trestných zákonov ČR a SR. Analyzuje jednotlivé ustanovenia a porovnáva ich s predchádzajúcou (pôvodne spoločnou) právnou úpravou. Upozorňuje na rozdiely, vyzdvihuje klady a hodnotí nedostatky jednotlivých prístupov. Svoje konštatovania konfrontuje s postupom rekodifikačných prác.

Key words in original language

Rekodifikácia; Trestný zákon; Komparácia; Ustanovenie; Zásada zákonnosti; Zákaz retroaktivity; Predmet zákona; Pôsobnosť trestných zákonov; Trestný čin; Zavinenie; Omyl skutkový a právny; Vývojové štádiá trestného činu; Páchateľ; Spolupáchateľ; Účastník; Vek; Príčetnosť.

Abstract

The author in her article deals with comparison of selected articles from general parts of Criminal Codes Czech Republic and Slovak Republic. She analysis individual articles and compares them with former legal regulations (primarily common). She draws attention to differences, highlights positives and evaluates negatives of individualizations. She confronts her ascertainments with proceeding of re-codification.

Key words

Re-codification; Criminal Code; Comparison; Article; Legality principle; Prohibition of retroactivity; Object of the Code; Jurisdiction of Criminal Codes; Criminal act; Cause; Error of deed and legal; Evolutional stages of the crime, Offender, Accomplice, Abettor, Age, Sane.

Tento príspevok je spracovaný ako voľné pokračovanie vystúpenia na Medzinárodnej vedeckej konferencii – Olomoucké právnické dny, ktorá sa konala 21. a 22. V. 2009. Napriek tomu, že spoločnou témou boli „Aktuálne otázky súdnictva v Českej republike a Európskej únii“ v sekcii trestného práva sa najviac pozornosti venovalo aktuálnym otázkam súvisiacim s rekodifikáciou trestného práva hmotného, teda novému českému trestnému zákonníku. Vystúpenie bolo spracované v spoluautorstve s JUDr. Andrejom Zacharom pod názvom „Komparácia vybraných ustanovení zák. č. 40/2009 Sb. s Trestným zákonom č. 300/2005 Z.z. v znení neskorších predpisov“.

V uvedenom príspevku sme sa zamerali na úvodné ustanovenia § 1 – 21 českého trestného zákonníka.¹

V rámci dnešného podujatia sa kontinuálne budem venovať nasledujúcim ustanoveniam uvedeným vo 4. diele, II. hlavy všeobecnej časti nového českého trestného zákonníka. Názov štvrtého dielu je „Páchateľ, spolupáchateľ a účastník trestného činu“. V slovenskej úprave je zmienená problematika obsiahnutá v identicky nazvanom 2. oddiele, druhého dielu, I. hlavy všeobecnej časti Trestného zákona nazvanej Pôsobnosť zákona a základy trestnej zodpovednosti, konkrétne v § 19 – 21. Kým slovenská úprava² je takmer rovnaká s predchádzajúcou a so súčasnou českou, tak v rekodifikovanom trestnom zákonníku došlo k novému, povedala by som výstižnejšiemu vyjadreniu pojmu páchatel'. Charakterizuje ho ako osobu, ktorá svojím konaním naplnila znaky skutkovej podstaty trestného činu alebo jeho pokusu, či prípravy, ak je trestná. Z uvedeného je evidentné, že o páchatel'a ide nielen v prípade dokonaného trestného činu, ale aj jeho pokusu či prípravy, ak je trestná. Aj keď v slovenskej i súčasnej českej úprave je výklad pojmu páchatel' rovnaký, v novej českej úprave to zákonodarca v § 22 ods. 1 *expressis verbis* uvádza. Keďže za páchatel'a trestného činu považujeme i osobu, ktorú v zmysle trestného zákona kvalifikujeme ako spolupáchatel'a, či účastníka, je nová česká definícia výstižnejšia.

Kým v slovenskej právnej úprave je v druhom odseku vymedzenia pojmu páchatel' uvedené, že páchatel'om trestného činu môže byť fyzická osoba, česká úprava je podstatne obsiahlejšia. Slovné spojenie „môže byť fyzická osoba“ vytvára priestor pre eventuálne zavedenie trestnej zodpovednosti právnických osôb. Inak by tá formulácia nemala mať fakultatívny charakter. Pokiaľ zákonodarca pripúšťa, že to môže byť fyzická osoba, nevyklučuje tým osobu inú, ktorou by mohla v budúcnosti byť osoba právnická. Tejto otázke však nevenujem náležitú pozornosť, nakoľko si zasluhuje podstatne širší priestor. Spomínaný § 22 v ods. 2 novej českej úpravy rieši otázku nepriameho páchatel'stva, ktorá bola, a v súčasnosti je, v slovenských podmienkach riešená teóriou trestného práva a nie samotnou zákonnou úpravou. V praxi totiž nie zriedkavo dochádza k páchaniu trestných činov za použitia tzv. živého nástroja v rukách páchatel'a, t. j. prostredníctvom trestne nezodpovedných osôb z hľadiska veku či nepríčetnosti, ale tiež použitím zvierat. Avšak z nového prístupu k chápaniu pojmu vec v zmysle § 130 odsek 1 slovenskej úpravy, ku ktorej došlo rekodifikáciou, sa vecou na účely trestného zákona rozumie aj zviera. Tým by uvedené konanie malo charakter trestného činu spáchaného so zbraňou v zmysle § 122 ods. 3, kde sa o. i. uvádza, že sa ňou rozumie „každá vec“, ktorou možno urobiť útok

¹ Bližšie pozri In: Jelínek, J. (ed.): O novém trestním zákoníku. Sborník z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny. Praha: Leges, 2009, s. 131 - 137.

² Páchateľom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. (§ 19 ods. 1), (§ 9 ods. 1 súčasnej českej úpravy).

proti telu dôraznejším. V predchádzajúcej právnej úprave sa namiesto slova „vec“ používal termín „čokoľvek“, čím možno urobiť útok proti telu dôraznejším.³ Nová česká úprava sa o danom probléme zmieňuje oveľa podrobnejšie a uvádza, že páchatelom trestného činu je aj ten, kto na vykonanie činu použil inú osobu, čím sa vyhol slovnému spojeniu nepriamy páchatel, ktoré by mohlo vyvolávať nesprávne predstavy o ňom, prípadne chybné úvahy o trestnej súčinnosti. Okrem tradičných otázok nedostatku veku, nepríčetnosti a omylu, výslovne uvádza konanie v nutnej obrane, krajnej núdzy, či za inej okolnosti vylučujúcej protiprávnosť, alebo ak osoba sama nekonala alebo nekonala zavinene. Ďalej stanovuje, že páchatelom trestného činu je i ten, kto na vykonanie činu použil takú osobu, ktorá nekonala vo zvláštnom úmysle či z pohnútky predpokladanej zákonom; v týchto prípadoch nie je vylúčená trestná zodpovednosť za iný trestný čin, ktorý týmto konaním spáchala.

Pri vymedzení spolupáchateľstva sa rekodifikované úpravy líšia tým, že v českej sa priamo v definícii zdôrazňuje „úmyselné“ spoločné konanie...Uvedenie formy zavinenia priamo v príslušnom ustanovení možno pozitívne hodnotiť. Aj keď v súčasnej českej a slovenskej úprave sa forma zavinenia dôvodí teoreticky, nie konkrétnym zákonným vyjadrením.

Pokiaľ ide o účastníka, považujem za správne, že v novej českej úprave sa návodca nedefinuje tým spôsobom, že naviedol iného na spáchanie trestného činu, ale tak, ako to prezentuje teória trestného práva, že vzbudil v inom rozhodnutie spáchať trestný čin. Modifikovaným spôsobom je tiež upravený pomocník, čím sa česká úprava vyhla tautologickej definícii tým, že upúšťa od takej charakteristiky akou je skutočnosť, že návodca naviedol či pomocník poskytol pomoc. Podľa novej českej úpravy pomocník umožnil alebo uľahčil inému spáchanie trestného činu, potom nasledujú tradičné spôsoby poskytnutia pomoci doposiaľ vyjadrené v zákone, rozšírené o typické konania doposiaľ v zákone nevyjadrené, akými sú „vylákanie poškodeného na miesto činu, či stráženie pri čine. Ďalšou odlišnosťou rekodifikovaných úprav je skutočnosť, že súčasťou slovenskej je zavedenie dovtedy netradičnej formy účasti, akou je objednávateľstvo, ktoré spočíva v požiadaní iného, aby spáchal trestný čin. V dôvodovej správe sa k jej zavedeniu uvádza, že vzhľadom na vývoj kriminality, kedy dochádza k častému páchaniu trestnej činnosti tzv. na objednávku, sa na túto skutočnosť reagovalo aj v Trestnom zákone, kde bol popri návodcovi osobitne definovaný aj ďalší účastník na dokonanom trestnom čine alebo jeho pokuse, a to objednávateľ. Nejde tu o typické navedenie na spáchanie trestného činu, pretože nájomní páchatelia trestných činov sú už vopred ochotní tieto spáchať a objednávateľ len prakticky konkretizuje predmet útoku.⁴ Druhé odseky sa pri účastníkovi líšia len tým, že v novej českej

³ Zák. č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov.

⁴ Dôvodová správa k návrhu nového Trestného zákona v zmysle uznesenia vlády SR č. 385 z 31. V. 2000. II. Osobitná časť. K § 17 -19.

úprave sa k trestnej zodpovednosti doplnila aj trestnosť účastníka. Tým slovenská zákonná úprava končí, a v rekodifikovanej českej nasledujú tri nové odseky, riešiace zánik trestnej zodpovednosti účastníka. Tretí odsek je analogický zániku trestnosti prípravy, či pokusu trestného činu, a v súčasnosti sa rieši v rámci analógie v prospech páchatel'a. Štvrtý odsek uvádza prípady zániku trestnej zodpovednosti ak sa na čine zúčastní viacero osôb, a konania, ktoré má za následok zánik trestnej zodpovednosti sa dopustil len niektorý z účastníkov, pričom čin bol spáchaný ostatnými páchatel'mi nezávisle na jeho predchádzajúcom prispení k činu alebo napriek jeho včasnému oznámeniu. Ide tu o analogickú úpravu novo koncipovaných štvrtých odsekov pri vývinových štádiách trestného činu. V piatom odseku sa rieši kvalifikované účastníctvo, v doterajšom duchu kvalifikovanej prípravy či pokusu trestného činu.

V § 25 zák. č. 40/2009 Sb. je stanovený vek. Z hľadiska štruktúry rekodifikovaných trestných zákonov sú vek a nepríčetnosť v slovenskej úprave výlučne zakomponované v 3. oddiele, druhého dielu, prvej hlavy všeobecnej časti Trestného zákona nazvanom „Okolnosti vylučujúce trestnú zodpovednosť“. Čo sa týka prvých odsekov stanovujúcich vekovú hranicu trestnej zodpovednosti boli takmer identické. Slovenská úprava sa líši tým, že výstižne uvádza, že ide o „čin inak trestný“, kým v českej úprave sa uvádza slovo čin, čo považujem za menej presné. Na tomto mieste si však dovoľím poznámku, ktorú som adresovala aj slovenskej právnej úprave, a síce, že kým rekodifikovaný Trestný zákon nadobudol účinnosť, stačili ho koncom roku novelizovať. Český rekodifikovaný trestný zákon zaznamenal rovnaký postup, avšak v tak závažnej záležitosti akou je veková hranica trestnej zodpovednosti. V pôvodnom zákone č. 40/2009 Sb. bola stanovená veková hranica pre trestnú zodpovednosť rovnako ako v slovenskej úprave, t. j. 14 rokov, avšak zákonom č. 306/2009 Sb. došlo k navráteniu sa k pôvodnej vekovej hranici trestnej zodpovednosti. Tým česká úprava vo vzťahu k veku končí a slovenská úprava má aj odsek druhý, ktorý odlišne stanovuje vekovú hranicu pre trestnú zodpovednosť za spáchanie trestného činu sexuálneho zneužívania podľa § 201. Pôvodná česká rekodifikovaná úprava takúto výnimku vekovej hranice trestnej zodpovednosti nepotrebovala, nakoľko to kulantne vyriešila tým spôsobom, že posunula vekovú hranicu hmotného predmetu útoku pri trestnom čine pohlavného zneužívania podľa § 187 formuláciou „s dieťaťom mladším ako 14 rokov“. Naproti tomu je slovenská úprava formulovaná v intenciách predchádzajúcej, t. j. „s osobou mladšou ako 15 rokov“. K tejto vekovej hranici sa česká úprava uvedenou novelou vrátila, čo vlastne potvrdzuje správnosť úvah smerujúcich k zníženiu vekovej hranice pri trestnom čine pohlavného zneužívania. Tento postup vidím ako vhodný aj pre slovenskú právnu úpravu z toho dôvodu, aby neexistovala výnimka vekovej hranice trestnej zodpovednosti pre jeden trestný čin. Teda zníženie vekovej hranice hmotného predmetu útoku pri trestnom čine sexuálneho zneužívania podľa §

201 Trestného zákona. Domnievam sa, že by to bol v rámci najbližšej novely slovenského rekodifikovaného Trestného zákona pozitívny posun.

Vymedzenie pojmu nepríčetnosť sa v rekodifikovaných úpravách líši tým, o čom som sa už zmienila pri komparácii veku, a síce formuláciou „čin inak trestný“, čo v praxi nezávadá k tomu, aby sa o nepríčetnosti hovorilo v čase spáchania trestného činu a nie „činu“ ako sa uvádza v českom zákone. Druhá odlišnosť spočíva v tom, že na záver definície nepríčetnosti sa v slovenskej úprave uvádza: „...ak tento zákon neustanovuje inak.“. Uvedenou formuláciou mal zákonodarca zrejme na mysli ustanovenie § 363 s názvom Opilstvo, v ktorom ide o tzv. Rauschdelikt. Týmto ustanovením sa naše trestné právo vrátilo k právnej úprave tzv. kvázideliktu. Ide o abstraktný ohrozovací delikt a ohrozenie spočíva v tom, že sa páchatel' požitím alebo aplikáciou návykovej látky privedie do stavu nepríčetnosti.⁵ Významný rozdiel v porovnávaných úpravách spočíva aj v tom, že nová česká úprava vo výkladových ustanoveniach⁶ v § 123 definuje duševnú poruchu.

V českej úprave treba opäť vyzdvihnúť fakt, že hneď za nepríčetnosťou je definovaný stav zmenšenej príčetnosti, čo súčasná právna úprava postráda. Tento pojem je vykladaný teóriou trestného práva a definícia uvedená v § 27 zák. č. 40/2009 Sb. je vlastne jej zákonným vyjadrením.

V oboch rekodifikovaných zákonoch za touto problematikou nasledujú okolnosti vylučujúce protiprávnosť. V slovenskej úprave sú zahrnuté vo 4. oddiele⁷, v českej úprave v samostatnej III. hlave. Na rozdiel od predchádzajúcej úpravy začínajú krajnou núdzou. Kým slovenský Trestný zákon uvádza 7 okolností vylučujúcich protiprávnosť, v českom ich je 5. Krajná núdza je vymedzená analogickým spôsobom. Odseky prvé sú identické, rozdiel je v odsekoch druhých. Aj keď sa javia ako podobné, slovenská úprava urobila významnú zmenu pri uplatňovaní zásady proporcionality v tom, že nepripúšťa krajnú núdzu len v prípade, ak spôsobený následok je zjavne závažnejší ako ten, ktorý hrozil, kým v českej úprave nedošlo k takémuto posunu oproti predchádzajúcej úprave, ktorá nepripúšťa krajnú núdzu ani v prípade, že následok je zrejme rovnako závažný. Keďže to nebolo v Návrhu zákona⁸ a dôvodová správa uvádza niečo úplne iné, nie som si istá, či tento posun v slovenskej úprave bol cielený, alebo spôsobený nedopatrením. Dalo by sa vychádzať z uvedeného

⁵ Por.: Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Osobitná časť 2. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 411.

⁶ VIII. hlava všeobecnej časti trestného zákonníka

⁷ 2. dielu - Základy trestnej zodpovednosti, I. hlavy Všeobecnej časti Trestného zákona

⁸ Návrh slovenského rekodifikovaného Trestného zákona z roku 2002 s predpokladanou účinnosťou od 1. I. 2004.

Návrhu zákona, ktorý v odseku 2 ospravedlňoval prekročenie hraníc uvedených v odseku 3, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom charakterom nebezpečenstva, ktoré u neho viedlo k zmätku, strachu alebo ľaku. Či vypustenie týchto ospravedlňujúcich dôvodov nemalo za následok vypustenie spôsobenia zrejme rovnako závažného následku. Tento posun môže v praxi spôsobiť isté disproporcie, ako napríklad obetovať život iného pre záchranu vlastného života, čo bolo v predchádzajúcom prístupe vylúčené.

Pokiaľ ide o nutnú obranu, v ČR sa táto obsahove nezmenila, došlo len k formálnej zmene spočívajúcej v pôvodnom vyjadrení rozdelenom do dvoch odsekov, a síce, kedy ide o nutnú obranu (odsek prvý), a v odseku druhom, kedy o ňu nejde. Slovenská úprava sa nechala inšpirovať zahraničnými vzormi a jej dnešná podoba je nasledovná: za tradičným vylúčením nutnej obrany, ako ju poznali obe naše úpravy, bolo rekodifikáciou doplnené „najmä k jeho spôsobu, miestu a času, okolnostiam vzťahujúcim sa k osobe útočníka alebo k osobe obrancu. V slovenskej úprave pribudli ďalšie dva odseky. V treťom odseku sa uvádza: „ten, kto odvracia útok spôsobom uvedeným v odseku 2, nebude trestne zodpovedný, ak konal v silnom rozrušení spôsobenom útokom, najmä v dôsledku zmätku, strachu alebo zľaknutia. Odsek 4. potom rieši konanie v omyle. „Ak sa niekto vzhľadom na okolnosti prípadu mylne domnieva, že útok hrozí, nevylučuje to trestnú zodpovednosť za čin spáchaný z nedbanlivosti, ak omyl spočíva v nedbanlivosti.

Za týmito tradičnými okolnosťami vylučujúcimi protiprávnosť nastupuje v českej úprave v § 30 svolení poškodeného. V slovenskej úprave je to klasicky oprávnené použitie zbrane, a súhlas poškodeného je uvedený ako predposledná okolnosť vylučujúca protiprávnosť pred plnením úlohy agenta, ktorú česká úprava nepozná⁹. Súhlas poškodeného je okolnosťou, ktorá je vyjadrená v našich úpravách odlišne. Aj keď sa prvé odseky navzájom líšia, napriek tomu sú dostatočne výstižné. To, čo zákonodarca zdôrazňuje v odseku prvom slovenskej úpravy, česká rieši o odseku treťom v súvislosti s lekársnym zákrokom. Pozitívum slovenskej úpravy spočíva v tom, že zachováva istý modus operandi pri štruktúre okolností vylučujúcich protiprávnosť, t. j. v odseku 2 uvádza kedy nejde o súhlas poškodeného ako okolnosť vylučujúcu protiprávnosť. Česká úprava sa v odseku 2 dala cestou pozitívneho vymedzenia podmienok tejto okolnosti tým, že stanovuje obligatórne náležitosti potrebné na splnenie podmienok beztrestnosti uvedeného konania. Komparáciou stanovených podmienok dospejeme k záveru, že česká úprava zostala na pozíciách niekdajšieho teoretického vymedzenia tejto okolnosti, kým sa nestala súčasťou zákonného vyjadrenia. Týka sa to času, kedy možno takýto súhlas udeliť.

⁹ Česká rekodifikovaná úprava zakotvuje Beztrestnosť agenta v osobitnej časti trestného zákonníka v § 363, ktorý je zakomponovaný do 7. dielu – Organizovaná zločinecká skupina, X. hlavy – Trestné činy proti poriadku vo veciach verejných.

Česká úprava pripúšťa možnosť udelenia súhlasu aj súčasne s konaním osoby páchajúcej čin inak trestný, od čoho slovenská úprava upustila a mohlo by to mať veľmi dramatický priebeh napr. pri znásilnení. Ďalšie odlišnosti v druhých odsekoch spočívajú v tom, že v slovenskej úprave sa vyžaduje aby bol súhlas vážny a dobrovoľný. V českej úprave sa okrem týchto dvoch požiadaviek vyžaduje aj určitosť a zrozumiteľnosť. Kým v slovenskej úprave nesmie byť v súvislosti s ním spáchaný iný trestný čin, česká úprava pripúšťa udelenie súhlasu aj po spáchaní činu ak páchatel mohol odôvodnene predpokladať, že osoba uvedená v odseku 1 by tento súhlas inak udelila. V slovenskej úprave možno podľa odseku 3 vylúčiť túto okolnosť, ak podľa skutkovej podstaty trestného činu má byť čin trestný aj vtedy, keď bol daný súhlas poškodeného podľa odseku 1. Česká úprava rieši v odseku 3 lekársky zákrok, opäť vychádzajúci z jeho teoretického výkladu a zdôrazňuje aspekty uvedené v odseku 1 slovenskej úpravy, a síce bezvýznamnosť súhlasu k ublíženiu na zdraví, či usmrteniu.

V § 31 českej úpravy je zakotvené prípustné riziko, v slovenskej je táto okolnosť označovaná ako dovolené riziko a uvedená je v § 27 za oprávneným použitím zbrane. Uvedené okolnosti sú upravené podobne, nie však identicky. Kým prípustné riziko je v trestnom zákonníku definované všeobecne tak, aby sa táto okolnosť vylučujúca protiprávnosť mohla uplatniť v rôznych odboroch ľudskej činnosti, kde je potrebné robiť dôležité rozhodnutia (tzv. riziko vo výrobe a výskume, lekárske riziko, hospodárske riziko, obchodné riziko). Tak v slovenskej úprave je dovolené riziko obmedzené len na činnosť v oblasti výroby a výskumu.¹⁰ Naproti tomu sa v učebnici trestného práva hmotného¹¹ k dovolenému riziku uvádza, že pôjde o riziko vo výrobe a riziko vo výskume, najmä o lekárske riziko, obchodné alebo podnikateľské riziko o skúšanie nových materiálov, využívanie a výskum nových energetických zdrojov (napr. využitie atómovej energie), skúšanie technických a technologických zariadení alebo nových technologických postupov, výskum vesmíru a pod.

Poslednou okolnosťou vylučujúcou protiprávnosť je podľa českej úpravy oprávnené použitie zbrane vyjadrené v § 32 veľmi stručne: „Trestný čin nespácha, kto použije zbraň v medziach stanovených iným právnym predpisom.“ Podľa slovenského Trestného zákona táto okolnosť je zaradená za nutnou obranou v § 26. V odseku 1 tiež veľmi stručne uvádza: „Použitie zbrane v súlade so zákonom nie je trestným činom.“ Nesplnenie všetkých podmienok oprávneného použitia zbrane môže byť poľahčujúcou okolnosťou podľa § 36 písm. i/. Zaujímavé diskusie už pri návrhu vyvolával dnešný odsek 2, ktorý zďaleka nie je taký stručný, a je prinajmenšom polemický, ak nie bezvýznamný, či nadbytočný. Ide tu o osobitný prípad

¹⁰ Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, s. 259.

¹¹ Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť 1. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s.180.

oprávneného použitia zbrane, ktorý nesúvisí s plnením úloh príslušníkov ozbrojených zložiek, a to jej použitie proti inému vo svojom obydľí na ochranu života, zdravia alebo majetku. Odsek 2 teda znie: „Za použitie zbrane v súlade so zákonom sa považuje aj jej použitie proti inému vo svojom obydľí na ochranu života, zdravia alebo majetku, ak osoba do obydľia neoprávnene vnikne alebo v ňom neoprávnene zotrvá a nejde o nutnú obranu. To neplatí, ak bola pritom inému úmyselne spôsobená smrť.“ Ide o prípad, ak osobe v jej obydľí ešte bezprostredne nehrozí útok zo strany cudzej osoby zameraný proti jej životu, zdraviu alebo majetku, ale z neoprávneného vniknutia cudzej osoby do obydľia inej osoby alebo z neoprávneného zotrvania cudzej osoby v obydľí inej osoby vyplýva hrozba pre život, zdravie alebo majetok osoby v jej obydľí. Na naplnenie zákonných podmienok použitia zbrane v súlade so zákonom v obydľí sa vyžaduje, aby išlo o zbraň v technickom slova zmysle, teda to, čo sa podľa jednotlivých zákonov považuje za zbraň, a aby išlo o zbraň v legálnej držbe, buď podľa príslušných ustanovení uvedených zákonov upravujúcich činnosť ozbrojených síl, ozbrojených zborov alebo iných právnických či fyzických osôb, alebo podľa príslušných ustanovení špeciálneho zákona, teda zákona o strelných zbraniach a streľive.¹²

Okolnosti vylučujúce protiprávnosť, ktoré český trestný zákonník neuvádza, a v slovenskej úprave boli už pred rekodifikáciou sú Výkon práva a povinnosti (§ 28) a Plnenie úlohy agenta (§ 30). Uvedeným okolnostiam však v tomto príspevku nebudem venovať náležitú pozornosť, nakoľko nie sú predmetom úpravy nového českého trestného zákonníka a vyžadovali by si oveľa väčší priestor ako poskytuje prezentovaná komparácia.

Literature:

- Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť 1. Bratislava: IURA EDITION, 2006, 530 s., ISBN 80-8078-099-4
- Ivor, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Osobitná časť 2. Bratislava: IURA EDITION, 2006, 607 s., ISBN 80-8078-099-4
- Jelínek, J. a kol.: Trestní právo hmotné. 1. vydání. Praha: Leges, 2009, 896 s., ISBN 978-80-87212-24-0
- Jelínek, J. (ed.): O novém trestním zákoníku. Sborník z mezinárodní vědecké konference Olomoucké právnické dny. Praha: Leges, 2009, 224 s., ISBN 978-80-87212-21-9

¹² Tamtiež s. 177 – 178.

- Kratochvíl, V. a kol.: Kurs trestního práva. Trestní právo hmotné. Obecná část. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 834 s., ISBN 978-80-7400-042-3
- Polák, P., Hulmánková, J., Kybic, P., Stočesová, S.: Praktikum z trestního práva hmotného. Obecná část. Skripta. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2009, 92 s., ISBN 978-80-7400-161-1
- Zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov
- Návrh slovenského rekodifikovaného Trestného zákona z roku 2002 s predpokladanou účinnosťou od 1. I. 2004
- Dôvodová správa k návrhu nového Trestného zákona v zmysle uznesenia vlády SR č. 385 z 31. V. 2000
- Zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov
- Zákon č. 40/2009 Sb. trestní zákoník. Částka 11. Rozeslána dne 9. února 2009
- TZ 158. Nový trestní zákoník, trestní řád, přestupky. Texty zákonů. Praha: C. H. Beck, Právní stav ke dni 1. I. 2010.

Contact – email

darina.maslanyova@truni.sk